

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích

Pedagogická fakulta

Pracoviště: katedra společenských věd

Datum odevzdání posudku: 19.5.2012

Jméno a příjmení studenta: Lenka Kuchařová

Obor: Učitelství občanské výchovy pro 2. stupeň ZŠ

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(posudek vedoucího práce)

Název práce: Moderní společnost a pracovní čas

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možných známek: A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, N – nevyhověl):

1. Struktura práce, její téma a cíle

(úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce, relevance tématu a cílů práce z hlediska přínosu pro určitý vědní obor, pedagogickou praxi apod.)

A	B	C	N
---	---	---	---

Autorka si vytkla poměrně složitý a náročný cíl: analyzovat vznik kategorie pracovního času, sledovat její historický vývoj a poukázat na proměny, jimiž v současné době prochází. Záběr práce je však nakonec ještě širší: od koncepcí času v novověké fyzice přes historické změny ve vnímání času až po vývoj právní úpravy pracovní doby v české legislativě. Přestože všechna dílčí témata jsou z jistého úhlu pohledu pro studium času legitimní, práci by prospěla větší koncentrace na omezený počet témat a jejich hlubší analýza – takto sice budí dojem komplexnosti, ale jde o komplex značně roztržitý (např. problematika biologických rytmů nebo záležitosti fyzikálního časoprostoru by měly mít své místo spíše v poznámkách pod čarou než jako samostatné podkapitoly či jejich významné části).

2. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

(výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem, napojení na existující datový a literární kontext, využití literárních rešerší pro volbu tématu práce a formulaci výzkumného problému, práce s cizojazyčnou literaturou)

A	B	C	N
---	---	---	---

Autorka pracuje s relevantními, avšak vzhledem k přílišnému rozsahu práce nutně omezenými zdroji informací: pokud by se více koncentrovala na některá z probíraných témat, musel by být výběr publikací širší. Autorka se zdroji pracuje povětšinou v souladu s ustálenými normami a zvyklostmi akademické práce, najdeme však i místa, kde tato pravidla nejsou dodržována. Např. parafráze Gershunyho na s. 40 je chybná – na s. 71 jeho díla nenalezneme nic z toho, o čem autorka píše. Řada odkazů v textu (Rámo 2007, Bierzová 2008, Maříková 2008, Sedláková 2008, Tomášek 2008, Výborná 2008, Pfeiferová 2008, Lee, Liebenau, 2002) odkazuje na publikace, které nejsou vůbec uvedeny v seznamu literatury. Ač jde pouze o nepřesnost (zmíněné publikace se nacházejí v různých sbornících, které v seznamu literatury uvedeny jsou), velmi to čtenáři znesnadňuje orientaci ve zdrojích práce a možnost ověřit si odkazovaná či parafrázovaná tvrzení. Na práci lze naopak ocenit autorčinu práci s cizojazyčnými zdroji, což nebývá – bohužel – na PF JU pravidlem.

3. Metodologická a metodická stránka práce

(stanovení cílů práce, vhodnost a kvalita dat a metod, popřípadě metodologické zdůvodnění výběru metod)

A	B	C	N
---	---	---	---

Cíle práce jsou dle mého soudu stanoveny jasně, avšak příliš široce. Vzhledem k teoretickému charakteru práce je pochopitelné, že hlavní autorčinou metodou je analýza odborné literatury. Co v práci schází, je však podrobnější informace stran toho, o jakou odbornou literaturu se autorka bude opírat – o jaké autory jakých oborů, která díla jsou pro studium dané problematiky stěžejní apod. Charakterizovat metodologii práce pouze větou „*Diplomová práce je založena především na analýze odborné literatury*“ nemá příliš vysokou výpovědní hodnotu. Znat kontext stěžejních děl je totiž mnohdy podstatné: bez informace o tom, jakým historickým obdobím se zabývá slavná studie E.T.Thompsona a z jakých pozic je psána, nemůže čtenář například adekvátně pochopit tvrzení na s. 32-33 (*Pracovní doba (počet odpracovaných hodin) venkovských zemědělců je nepravidelná a během roku značně kolísá. Některá období v průběhu roku jsou hektická, ale mimo sezónu mají zemědělci mnoho volného času, kterým doslova plýtvají, pracovníci si tak zvykají na pohodlnost a dny jsou pro ně ztracené.* (Thompson, 1967:70-76) Čtenář neznalý kontextu se nedozví, že nejde o Thompsonovo hodnocení zemědělců, ale o deskripci toho, jak na ně bylo na přelomu 18. a 19. století nahlíženo v diskursu zdůrazňujícím šetrné a hospodárné využití času.

4. Odborná správnost – znalost problematiky

(prokázání znalosti řešené problematiky, prokázání specifických znalostí, schopnost aplikovat znalosti na konkrétní problém, správná práce s pojmy a koncepty, kontextuální správnost argumentace)

A	B	C	N
---	---	---	---

Z textu práce je patrné, že autorka skutečně přečetla práce uvedené v seznamu literatury, je schopna reprodukovat z nich podstatné informace a tyto informace dokáže spojovat v ucelenější celky. Jinými slovy, autorka dokazuje, že je s danou problematikou relativně slušně obeznámena, problémem je však celková struktura textu, která mnohá tvrzení spíše komplikuje a znejasňuje. Na řadě míst by práci prospělo prokrácení a jasné stanovení tématu kapitol: pokud se v jedné podkapitole volně přechází od Aristotela, Newtona a Einsteina ke Giddensovým časoprostorovým zónám a následně k tematice historického vnímání času a zrychlování, která byly nadto tématem předchozí kapitoly, je čtenář poněkud zmaten. Někdy jsou reprodukováné informace velmi vágní, viz např. formulace na s. 25: „*Dříve byl mimopracovní čas tak krátký, že sotva stačil na spánek, jídlo a osobní hygienu, na nic dalšího už nezbyl prostor. Člověk trávil práci většinu celkového času, zbylý mimopracovní čas tak byl omezen jen na nejnmutnější uspokojení nejdůležitějších potřeb a k reprodukci pracovních sil na další pracovní den.*“ Cos myslí autorka oním „dříve“? Jak sama uvádí na s. 40 s odkazem na Gershunyho, „...*pro primitivní kultury a národy s méně vyspělým zemědělstvím je typická velmi krátká pracovní doba, v některých z těchto zemí pracují lidé v průměru pouze čtyři hodiny denně.*“ Pokud je toto ono „dříve“, pak šlo naopak o nadbytek mimopracovního času. Za podobně vágní považuji tvrzení (s. 40) „*u běžné pracovní doby je produktivita práce a disciplína nízká, není výjimkou, že zaměstnanci už čtvrt hodiny před koncem pracovní doby vytvářejí dlouhé fronty a čekají u kontrolních hodin u hlavního vchodu.*“ Co je to „běžná pracovní doba“, jaké máme o tom důkazy o tom, že produktivita práce a disciplína jsou u této pracovní doby na nízké úrovni? Další nejasnost: v kapitole 2.3. *Volný čas* se opakovaně tvrdí, že množství volného času dnes narůstá i že množství volného času dnes klesá. Platí skutečně, že s rostoucí ekonomikou roste množství pracovního času? (s. 30) anebo nikoli? Je čas věnovaný spotřebě volným časem? Problém autorky tkví dle mého soudu v tom, že ač v kapitole – a stejně i na jiných místech práce - nabízí možnosti správných odpovědí, čtenář je nenachází jednoznačně formulované, ale zahalené v mnoha nejednoznačných a opakujících se formulacích.

5. Závěry a naplnění cílů

A	B	C	N
---	---	---	---

(jsou formulovány jasné závěry, je zřejmé, jaké poznatky práce přinesla, jsou nové poznatky vztaženy k původnímu literárnímu kontextu, jsou výsledky práce nahlíženy kriticky – například jsou uvedena omezení pro jejich platnost?)

I přes výše uvedenou kritiku se domnívám, že práce alespoň zčásti naplnila cíle, které si autorka předsevzala. Nelze sice mluvit o formulování nějakých nových poznatků nebo výzkumných problémů, přesto práce poukázala na řadu zajímavých aspektů a mnohdy i paradoxů formování a vývoje pracovního času v moderní společnosti.

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

A	B	C	N
---	---	---	---

(odborný jazyk, gramatická a pravopisná správnost, stylistická kvalita)

Po stránce gramatiky a pravopisu vykazuje práce slušnou úroveň, objevuje se v ní jen malé množství chyb (nejčastěji interpunkce – viz s. 23, 27). Styl práce je pro čtenáře velmi obtížný, textu chybí jasná struktura a směřování. Autorka se snaží o odborný jazyk, občas se jí ho však nedaří udržet (s. 28: „*Asi každého napadne...*“; s. 50: „*V současnosti je každý nahraditelný, nikdo si nemůže být jistý, zda los nepadne právě na něj.*“)

7. Formální a grafická úroveň práce

A	B	C	N
---	---	---	---

(obsahuje práce všechny náležitosti, jaká je její grafická úroveň)

Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti. Chybně reprodukován je graf č. 2 na s. 57. Není jasné, proč z trojice grafů, které práce obsahuje, jsou dva umístěny přímo v textu práce a jeden v přílohách.

Celkové zhodnocení práce, popřípadě otázky k obhajobě

Práci hodnotím jako průměrnou, výslednou známku navrhuji **C- dobře**.

Otázky k obhajobě:

Souvisí nějak formování a vývoj kategorie pracovního času s etikou protestantismu, jak o ní pojednává Max Weber?

Celkové hodnocení práce (výsledná známka není aritmetickým průměrem známek jednotlivých kritérií hodnocení práce):

A - výborně	B – velmi dobře	C - dobře	N - nevyhověl
-------------	-----------------	------------------	---------------

V Českých Budějovicích dne 19.5.2012

Marcel Tebet

.....
Podpis vedoucího diplomové práce